

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 20.4.2005
KOM(2005) 156 endelig

MEDDELELSE TIL RÅDET FRA KOMMISSIONEN

En europæisk fremtid for Kosovo

MEDDELELSE TIL RÅDET FRA KOMMISSIONEN

En europæisk fremtid for Kosovo

1. MEDDELELSENS FORMÅL

Det europæiske perspektiv for landene i det vestlige Balkan, som blev bekræftet i Thessaloniki-erklæringen fra juni 2003, står også åbent for Kosovo¹. I henhold til FN's Sikkerhedsråds resolution 1244 skal Kosovo overvinde sin isolation og bidrage til regionens tilnærmelse til det øvrige Europa.

2005 er et vigtigt år for Kosovo. De Forenede Nationer vil foretage en omfattende undersøgelse af gennemførelsen af Kosovo-standarderne, hvis betingelserne derfor er opfyldt. Dette kan bane vej for iværksættelsen af den proces, der fører til afklaringen af Kosovos fremtidige status.

Den Europæiske Union støtter aktivt De Forenede Nationers Mission i Kosovo og NATO (KFOR) og arbejder tæt sammen med de foreløbige selvstyreinstitutioner (PISG) om at lette Kosovos fremskridt hen imod skabelsen af et demokratisk og multietnisk samfund, hvor alle samfundsgrupper kan leve i fred og velstand.

Ved at gøre det europæiske perspektiv for Kosovo mere håndgribeligt kan Kommissionen yde et vigtigt politisk bidrag til afklaringen af udestående spørgsmål og sikre hele regionens stabilitet. Kommissionen har under førtiltrædelses- og udvidelsesprocessen udviklet instrumenter, hvis effektivitet er veldokumenteret. Disse erfaringer bør udnyttes til at bistå Kosovo med at sikre den fremtid, der er omhandlet i konklusionerne fra Rådets (almindelige anliggender) møde den 21.-22. februar², og til at sikre, at de samme standarder finder anvendelse overalt i regionen.

Rådet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) opfordrede på mødet den 21.-22. februar 2005 Europa-Kommissionen, HR/SG og formandskabet til sammen med De Forenede Nationer og andre relevante aktører at undersøge, hvordan Den Europæiske Union fremover vil kunne bidrage til det internationale samfunds bestræbelser i Kosovo med henblik på at gennemføre resolution 1244, til den globale evaluering af gennemførelsen af standarderne og til processens senere faser. Nærværende meddelelse er et bidrag til denne undersøgelse, idet hovedvægten lægges på de områder, hvor EU har kompetence i Kommissionens regi.

Nærværende meddelelse koncentrerer sig især om de økonomiske aspekter ved Kosovos udvikling, institutionsopbygningen, EF's bistand og den regionale kontekst.

¹ Kosovo står i øjeblikket under UNMIK's administration i henhold til De Forenede Nationers Sikkerhedsråds resolution 1244 (1999).

² "Rådet understregede desuden, at Kosovo ikke vender tilbage til situationen før 1999. Fremtiden for Kosovo vil kun kunne være en fremtid som et multietnisk og demokratisk land, der sikrer mindretallene en effektiv beskyttelse, der bevarer alle samfunds kulturelle og religiøse arv, og som respekterer flygtninges og fordrevne personers ret til at vende tilbage; det vil dermed bidrage til stabilitet i regionen og tilslutte sig EU's værdier og standarder."

Alle disse faktorer indgår i en bredere sammenhæng, som omfatter sikkerhedssituationen, den politiske legitimitet og forsoningen mellem samfundene. Uden sikkerhed og forsoning vil der ikke blive foretaget investeringer, og Kosovo vil forblive afhængigt af bistand. Kommissionen er rede til at yde sit bidrag til disse spørgsmål parallelt med det arbejde, som EU's øvrige institutioner udfører.

2. EUROPA-KOMMISSIONENS BIDRAG TIL EU'S SAMLEDE ENGAGEMENT I KOSOVO

Lige siden konflikten begyndte i 1999, har Den Europæiske Union haft et engagement i Kosovo i form af en omfattende finansiel og politisk indsats for at skabe holdbar fred og varigt demokrati. På Det Europæiske Råds møde i juni 1999 i Köln blev EU's tilsagn om at spille en ledende rolle ved genopbygningen af Kosovo understreget. Straks efter konflikten afslutning ydede Europa-Kommissionen humanitær nødhjælp på 378 mio. EUR. Den udstationerede en task force til at gennemføre de første genopbygningsprogrammer, hvor hjælpeaktionerne blev forbundet med mere langsigtede udviklingsprogrammer gennemført af *Det Europæiske Genopbygningsagentur* (til dato mere end 1 mia. EUR), og ydede ekstraordinær finansiel bistand på 65 mio. EUR til Kosovos konsoliderede budget. Desuden forpligtede EU sig til at medvirke ved De Forenede Nationers midlertidige administration af Kosovo (UNMIK), idet det oprettede dens søjle IV og til dato har bidraget til dens administrationsudgifter med mere end 100 mio. EUR.

Seks år efter konflikten er stabiliteten i området imidlertid stadig skrøbelig. Den ro, som befolkningen udviste efter daværende premierminister Ramush Haradinajs beslutning i marts 2005 om at samarbejde med Den Internationale Straffedomstol for Det Tidligere Jugoslavien, beviser, at der er gjort fremskridt med Kosovos demokratiske stabilitet; den kan dog stadig sættes over styr af ekstremistiske handlinger. Kommissionens politiske og tekniske formåen skal atter udnyttes til at forstærke den økonomiske udvikling i Kosovo og forbedre områdets langsigtede europæiske perspektiv.

3. DET LANGSIGTEDE PERSPEKTIV: KOSOVOS EUROPÆISKE FREMTID

Siden Det Europæiske Råds møde i Thessaloniki har udsigterne for integreringen i EU stået i centrum for vor politik over for både Kosovo og det vestlige Balkan som helhed som led i stabiliserings- og associeringsprocessen (SAP). Det er vigtigt, at Kosovo ikke lades tilbage, når områdets naboer begynder at tilnærme sig EU.

I det *europæiske partnerskab* for Kosovo, som blev vedtaget i juni 2004³, er der fastsat foranstaltninger til gennemførelse af standarderne. Kosovos myndigheder har svaret med en handlingsplan, som 1) fastlægger foranstaltninger til gennemførelse af de højest prioriterede standarder og efterfølgende tiltag, 2) vurderer omkostningerne for Kosovos regering og 3) fastlægger, hvor stor en bistand der er nødvendig for en omfattende vurdering af standarderne og på længere sigt agendaen for tilnærmelsen til EU. Denne handlingsplan bør regelmæssigt ajourføres, og dens budgetmæssige aspekter bør tydeligt angives som nøgleinstrument for regeringens arbejdsprogram.

³

Rådets afgørelse 2004/520/EF.

Stabiliserings- og associeringsprocessens kontrolmekanisme (STM) er et udmærket forum for en drøftelse af Kosovos fremskridt med gennemførelsen af det europæiske partnerskab. Kommissionen har til hensigt at overvåge fremskridtet med gennemførelsen af FN's standarder for at skærpe EU's generelle opmærksomhed over for situationen. Kommissionen agter at udvide STM-grupperne for tekniske sektorer for at uddybe drøftelserne på ekspertplan mellem ministerierne og Kommissionens tjenestegrene.

I sine *årsrapporter om stabiliserings- og associeringsprocessen* i efteråret 2005 vil Kommissionen vurdere Kosovos fremskridt og revidere henstillingerne i det europæiske partnerskabs regi.

For at nå endemålet for stabiliserings- og associeringsprocessen, dvs. integrering i Den Europæiske Union, skal EU oprette *kontraktuelle forbindelser* med sine partnere. Det er ikke i øjeblikket aktuelt at forhandle sig frem til en fuldgyldig stabiliserings- og associeringsaftale med Kosovo. Kommissionen har dog afgivet tilsagn om at undersøge kreative metoder, som kan sikre, at Kosovo kan drage fuld fordel af alle EU's instrumenter og – alt efter statusdrøftelsernes udfald – i påkommende tilfælde optage kontraktuelle forbindelser med Unionen, når tiden er inde dertil.

4. ØKONOMISK UDVIKLING

Kosovos stabilitet på mellemlang og lang sigt bestemmes af områdets økonomiske udvikling. Selv om der har været gjort fremskridt siden 1999, er Kosovo stadig den fattigste region i det vestlige Balkan. Dets befolkning på rundt regnet 1,9 millioner har et meget lavt BNP per capita, nemlig ca. 1 000 EUR. Ifølge 2003-data fra Kosovos statistiske kontor er ledigheden på ca. 50 %. Der skal i en længere periode sikres kraftig vækst i Kosovos økonomi, hvis levestandarden skal højnes, og fattigdommen og arbejdsløsheden skal nedbringes. Den økonomiske vækst i Kosovo opfylder imidlertid ikke dette krav. Uvisheden med hensyn til Kosovos fremtidige status udgør utvivlsomt en alvorlig hæmsko for den økonomiske udvikling; områdets økonomiske problemer kan imidlertid ikke vente på en løsning på statusspørgsmålet.

4.1. Skabelse af fornyet vækst i Kosovo

Kosovos dybt rodfæstede økonomiske og sociale problemer er en alvorlig udfordring for UNMIK (navnlig søjle IV) og PISG. Disse skal arbejde tæt sammen for at føre den økonomiske prioritering, der er fastlagt i Kosovos plan for gennemførelsen af standarderne og det europæiske partnerskab, ud i livet.

Kommissionen vil yde politisk rådgivning, teknisk bistand og finansiel støtte, når det er formålstjenligt, for at:

- støtte regeringens udarbejdelse af en omfattende *udviklingsplan for Kosovo* og af en bæredygtig ramme for statsfinanserne i form af en *mellemfristet udgiftsramme*, der er afgørende for en sammenhængende budgetplanlægning, og rette op på det uacceptabelt store budgetunderskud. En mellemfristet udgiftsramme (MTEF) bør konsolidere ressortministeriernes og de offentlige virksomheders finansieringsbehov (inkl. de investeringer, der er fastlagt i den offentlige

investeringsplan). Den bør udarbejdes i tæt samarbejde med IMF og Verdensbanken

- yde yderligere støtte til færdiggørelsen af Kosovo Trust Agencys mandat til at *privatisere samfundsejede virksomheder*, således at aktiverne hurtigt kan tages i produktiv anvendelse. Kommissionen vil også støtte selskabsregistreringen og omstruktureringen af *offentligt ejede virksomheder*, navnlig offentlige værker. Der skal desuden tages hensyn til de henstillinger, der er resultatet af revisionerne af disse virksomheder, og sikres en hurtig afslutning af de undersøgelser, som OLAF/FN's Interne Overvågningskontor (OIOS) er i gang med at foretage
- støtte skabelsen af mere *aktivitetsstimulerende forhold for den private sektor*, navnlig ved at *gøre det lettere at oprette små og mellemstore virksomheder* (smv'er). Siden 2003 har Kosovo tilsluttet sig principperne i det europæiske charter for små virksomheder, men områdets muligheder for at gennemføre charteret hæmmes stadig af budgetmæssige og administrative forhold. Det er nødvendigt at sikre større fremskridt via en udbygning af smv'ernes finanser, erhvervsstøttetjenester, moderne, hurtige og billige selskabsregistrerings- og licenssystemer, uddannelse af iværksættere og en målrettet infrastruktur for erhvervsfremme. Denne indsats kan eventuelt fremmes ved fastlæggelse af en mellemfristet strategi for smv'er
- bistå Kosovo med at vurdere *offentlige interne finanskontrolpolitikker og eksterne revisionspolitikker* i overensstemmelse med internationale standarder og bedste praksis, der er forenelig med EU
- vedblive med at yde støtte til UNMIK og de foreløbige institutioner med henblik på at afpasse told- og skattevæsenernes lovgivning og procedurer efter EU's standarder og bedste praksis. Desuden støtte Finans- og Økonoministeriets opbygning af kapacitet på skatte- og indtægtspolitikens område og forbedre skatteoppebørslen, navnlig med hensyn til moms
- vedblive med at yde støtte til opbygning af et *bæredygtigt og sammenhængende statistisk system* med bistand fra EUROSTAT, navnlig ved at udbygge Kosovos statistiske kontors kapacitet på området udarbejdelse af nationalregnskaber. Kommissionen vil også nøje overvåge den *første befolknings- og boligtælling i Kosovo*. Under dette arbejde skal myndighederne omhyggeligt overvåge tidsplanen for og forberedelserne til tællingen for at sikre, at den er troværdig og foretages i fuld overensstemmelse med de internationale standarder. Det statistiske kontors arbejde med udvikling af bæredygtige nationalregnskaber bør ikke undergraves af en øget fokusering på tællingen.

4.2. Arbejdet med fuldstændig integrering af Kosovo i den regionale økonomi

I henhold til De Forenede Nationers Sikkerhedsråds resolution 1244 henhører Kosovos deltagelse i regionale fora og forhandlinger om internationale aftaler under UNMIK, der handler på PISG's vegne. Ressortministerierne skal imidlertid deltage i disse initiativer for at sikre, at Kosovos regering fuldt ud kan opfylde sine forpligtelser i henhold til selvstyrets konstitutionelle ramme.

Handel. Kommissionen vil vedblive med at bistå Kosovo med at gøre bedst mulig brug af EF's *autonome handelsforanstaltninger*⁴, navnlig ved at støtte handels- og toldpolitikker, sundheds- og plantesundhedsmæssige krav og strukturreformer med henblik på at forbedre eksportgrundlaget. Når tiden er inde dertil, kan Kommissionen eventuelt tage betingelserne for import af tekstiler med oprindelse i Kosovo op til fornyet overvejelse.

Kommissionen vil vedblive med at støtte UNMIK's tilsagn om at føre forhandlinger om og gennemføre bilaterale frihandelsaftaler med interesserede naboer – under skyldig hensyntagen til de statsfinansielle begrænsninger – inden for rammerne af *stabilitetspagtens memorandum om liberalisering og lettelse af samhandelen i Sydøsteuropa*. Dette vil gøre det muligt for Kosovo at nyde godt af regional handelsliberalisering.

Miljø. Kommissionen vil anspore Kosovo til at deltage i eksisterende *regionale miljøinitiativer* såsom det regionale genopbygningsprogram på miljøområdet for Sydøsteuropa (REREP) og overensstemmelses- og håndhævelsesnettet på miljøområdet med henblik på tiltrædelse (ECENA).

Energi. Som følge af sin geografiske placering i hjertet af Balkan og sine store kulforekomster kan Kosovo måske komme til at spille en vigtig rolle for udviklingen på det *regionale energimarked*. Den nyeste ikke-forurenende teknologi for kulfyrede elværker kan benyttes i forbindelse med Kosovos komparative fordel. Udsigterne til knaphed på elektricitet i regionen gør udviklingsmulighederne på dette område lovende – idet der dog skal foretages en omfattende analyse af de miljømæssige konsekvenser. Kommissionen vil bistå Energiministeriet med at udvikle en strategi, som bygger på områdets komparative fordele.

Kommissionen har gjort det lettere at optage UNMIK, som repræsenterer Kosovo, i den traktat om oprettelse af Energifællesskabet for Sydøsteuropa, der skal indgås endnu i år. Kommissionen vil søge at udvirke, at Kosovo repræsenteres i alle de organer, som spiller en rolle for reformen af energimarkedet, og de regulerende funktioner, som har betydning for Kosovo.

Transport. Regionale initiativer såsom *gennemførelsen af aftalememorandummet om udbygning af Sydøsteuropas centrale regionale transportnet*, som UNMIK har undertegnet på Kosovos vegne, omfatter en udbygning af transporten i Kosovo.

Luftfart. Europa-Kommissionen har inddraget Kosovo i det nyligt tagne initiativ, hvorved *det fælles europæiske luftrum og det fælles europæiske luftfartsområde* udvides til at omfatte *det vestlige Balkan*.

Telekommunikation. Sektoren for elektronisk kommunikation spiller en vigtig rolle for den overordnede økonomiske udvikling. Kosovo vil omhyggeligt blive inddraget i regionale initiativer for at forberede landets overtagelse af regelværket for elektronisk kommunikation.

⁴

Rådets forordning (EF) nr. 2007/2000.

For at overvåge fremskridtet vil Kommissionen indlede en regelmæssig dialog om økonomiske spørgsmål med Kosovos myndigheder under møderne i SAP-kontrolmekanismens regi.

5. OPBYGNING AF INSTITUTIONEL KAPACITET

Det europæiske perspektiv skal gøres til en integrerende del af alle politikker i Kosovo. Et vigtigt skridt fremad var oprettelsen af et *kontor for europæiske integrationsprocesser* under premierministerens kontor med støtte fra EU. Dette kontor arbejder tæt sammen med UNMIK's kontor for europæisk integration og strategikoordinatoren under generalsekretærens særlige repræsentant. Planerne om at nedsætte et *udvalg for europæisk integration* i Kosovos forsamling betegner en positiv udvikling.

5.1. Samarbejde med institutionerne om at bringe dem tættere på EU's standarder

En stor udfordring for Kosovo vil være at opbygge fuldt fungerende administrationer, som kan imødekomme borgernes behov. Det er nødvendigt med en altomfattende reform af den offentlige administration.

EU bistår den midlertidige regering med at øge ansvaret og ansvarligheden blandt de ministerier, der aktuelt er underlagt dens kompetence. I 2005 vil Kommissionen bidrage til gennemførelsen af kapacitetsvurderingsprojektet for Kosovo. Fra 2006 vil arrangementer for parvist samarbejde gøre det muligt for eksperter fra EU's medlemsstater at arbejde som rådgivere for institutionerne.

Det er afgørende for respekten for retsstaten, menneskerettighederne, mindretallenes rettigheder og den økonomiske udvikling, at der gøres fremskridt på området retfærdighed, frihed og sikkerhed. Det har betydning for Kosovos fremskridt på en lang række områder. Bekæmpelsen af organiseret kriminalitet og korruption er af vital betydning. Kommissionen regner med, at UNMIK's planer for de fremtidige overførsler på områderne økonomisk udvikling (inkl. told), politi og retsvæsen vil blive klarlagt yderligere, og har indtil da afsat midler til bistand til lokale institutioners forberedelser til forvaltning af nye opgaver på disse områder.

Informationskontoret for Teknisk Bistand (TAIEX) vil bistå den midlertidige regering med at øge kapaciteten til at udarbejde lovgivning i overensstemmelse med EU's standarder og bistå med dens gennemførelse og håndhævelse. Kommissionen vil også finansiere oprettelsen af en regional uddannelsesinstitution vedrørende reform af den offentlige administration, hvorved embedsmænd i Kosovo får mulighed for at nyde godt af uddannelsesordninger sammen med deres kolleger fra andre områder i regionen.

Desuden er en opbygning af frie, uafhængige og professionelle medier af central betydning for demokratiseringen. Efterlevelsen af de europæiske standarder for medier vil blive overvåget af Europa-Kommissionen i samarbejde med Europarådet.

5.2. Støtte til De Forenede Nationers Mission i Kosovo

Den Europæiske Union vil videreføre sin stærke politiske og økonomiske støtte til UNMIK, navnlig ved finansiering af søjle IV. Klarlæggelsen af denne søjles rolle og

opgaver og fordelingen heraf mellem Europa-Kommissionen og UNMIK med FN's hovedsædes opbakning vil bidrage til at forbedre dens resultater. Dette mandat vil give generalsekretærens særlige repræsentant en tydelig kommandovej for søjlens indsats i henhold til De Forenede Nationers Sikkerhedsråds resolution 1244. Dette vil gøre søjle IV mere effektiv og fremme samarbejdet med andre UNMIK-søjler og med Kosovos regering.

5.3. EU's fremtidige tilstedeværelse i Kosovo

Siden der i 2004 blev sikret EU en forstærket tilstedeværelse i Kosovo, har chefen for Europa-Kommissionens forbindelseskantor og HR/SG's personlige repræsentant arbejdet tæt sammen med Det Europæiske Genopbygningsagentur og EU's medlemsstater.

Rådet (almindelige anliggender) opfordrede på mødet den 21.-22. februar SG/HR og Kommissionen til at gøre sig tanker om EU's fremtidige bidrag på mellemlang sigt. Som led i disse overvejelser ønsker Kommissionen at sikre, at den fremtidige internationale tilstedeværelse er strømlinet og integreret, at den ikke træder i stedet for lokale aktører, og at den vil lette Kosovos fremskridt med stabiliserings- og associeringsprocessen. Disse overvejelser skal omfatte de finansielle virkninger for EU-budgettet.

6. FINANSIEL BISTAND

Kosovo har betydelige bistandsbehov i forbindelse med både institutionsopbygning og finansiering, navnlig på området vedligeholdelse af infrastruktur og investeringer. Som følge af Kosovos svage statsfinansielle stilling vil det være nødvendigt, at der fortsat tildeles området donorstøtte på mellemlang sigt. Hvis Kommissionen skal føre sine politiske mål ud i livet, skal den sikre en tilførsel af midler, som er på højde med målsætningen. Der vil i 2005-2006 blive tildelt Kosovo yderligere 114 mio. EUR i *fællesskabsbistand til genopbygning, udvikling og stabilisering* (CARDS). Denne bistand fokuserer i øjeblikket på institutionsopbygning, navnlig gennemførelse af Kosovo-standarderne.

CARDS-forordningen vil i 2007 blive afløst af *forordningen om førtiltrædelsesinstrumentet* (IPA). Formålet med IPA-forordningen er at støtte regionens fremskridt hen imod tiltrædelse. Dette instrument vil gøre det muligt at reagere fleksibelt på de skiftende behov. Kommissionen vil også have andre RELEX-instrumenter til rådighed til at reagere på fremtidige udviklingsforløb.

Det er vigtigt med teknisk bistand og institutionsopbygning, men denne indsats er ikke i sig selv tilstrækkelig til at skabe økonomisk udvikling. Det er også nødvendigt med grundlæggende infrastrukturinvesteringer.

Kommissionen er rede til at undersøge mulighederne for at yde ekstraordinær *budgetbistand* til Kosovo i samarbejde med IMF, Verdensbanken og en række bilaterale donorer. Bistanden vil blive gjort afhængig af en behovsvurdering baseret på en pålidelig mellemfristet udgiftsramme og af, at der gøres fremskridt med strukturreformerne.

I tæt samarbejde med UNMIK-søjle IV og PISG vil Kommissionen igangsætte aktiviteter, som har til formål at stimulere investeringerne i Kosovo ved at anspore internationale finansielle institutioner – navnlig Den Europæiske Investeringsbank – og donorer og internationale investorer dertil. EU's medlemsstater og Det Multilaterale Investeringsgarantiorgan kan også bidrage til at øge investorenes tillid ved indførelse af *investeringsgarantiordninger*.

En forbedret *donorkoordination* vil være vigtig. De foreløbige institutioner bør bevæge sig fra en approach baseret på enkeltstående projekter til en approach, der omfatter den offentlige sektor som en helhed og tillader en længere tidshorisont til projekteringsundersøgelser og vurdering af levedygtighed, risiko og bæredygtighed. Den midlertidige regering bør sammen med donorerne tage initiativer, som kan sikre de modtagende partneres og institutioners engagement, under skyldig hensyntagen til absorptionskapaciteten. Betingelser i form af særlige resultatmæssige benchmark og reformer vil spille en vigtigere rolle i fremtiden.

7. KOSOVO OG REGIONEN: FÆLLES FREMSKRIDT HEN IMOD EU

Som følge af den nære sammenhæng mellem Kosovos og nabolandenes stabilitet bliver områdets fremtid af central betydning for EU-politikken samlede succes på Balkan. Kosovo skal udvikle sig til en konstruktiv partner i det vestlige Balkan, som hverken sætter regionens sikkerhed eller velstand på spil. Der skal reageres på EU's engagement i og bistand til Kosovo ved, at de foreløbige selvstyreinstitutioner engagerer sig dybt i god regeringsførelse og fastlæggelse af et hensigtsmæssigt administrativt samarbejde med naboerne med det formål at formindske truslerne mod den offentlige sikkerhed og legitimere grænseoverskridende økonomiske aktiviteter i regionen.

7.1. Fremme af regionale initiativer

Via det regionale CARDS-program støtter EU regionale initiativer på en bred vifte af områder. Fra 2005 vil Kommissionen fremme en tilrettelæggelse af regionale begivenheder i Kosovo og anspore partnere i EU og det vestlige Balkan til at inddrage Kosovo fuldt ud i andre regionale initiativer. Det første eksempel i 2005 vil være tilrettelæggelsen af det regionale koordinationsmøde under det *europæiske charter for små virksomheder* i Pristina den 27.-29. april.

7.2. EU skal bringes tættere på Kosovos folk

Kosovo skal bringes ud af sin afsondrethed, således at det sikres, at områdets befolkning bliver en integrerende del af den europæiske familie. Der skal sikres Kosovos civilsamfund brede kontakter med civilsamfundene i resten af Europa. Medlemsstaterne kan i den sammenhæng spille en central rolle, ikke mindst via en *øget konsuler kapacitet til behandling af visumansøgninger*, således at afgørelserne om udstedelse af visa træffes hurtigere.

Kosovos befolkning er den yngste i Europe. Områdets ungdom er dets vigtigste aktiv, når det drejer sig om økonomisk udvikling og forsoning, men det er afgørende for at kunne udnytte dette aktiv optimalt, at der ydes større bistand til reform af uddannelsessektoren. Kommissionen har åbnet et kontor for TEMPUS' program for

højere uddannelse i Pristina og ansporer studenter fra Kosovo til at indgive ansøgning om deltagelse i *Eramus Mundus*-masterkurser i EU.

7.3. Fremme af internt fordrevnes tilbagevenden og mindretals forbliven

Etnisk motiveret vold er aldeles uacceptabel. Urolighederne i marts 2004 må aldrig gentages. Skabelsen af et stabilt, sikkert og multietnisk samfund i Kosovo står i centrum for EU's politiske betingelser. Der mangler stadig at blive truffet mange flere foranstaltninger, før det lykkes Kosovo at skabe et samfund, der fuldt ud respekterer folk uanset deres etniske baggrund. UNMIK's kontor for tilbagevenden og samfund skal sikre en bæredygtig tilbagevendelsesproces og et bedre miljø for alle samfundene i Kosovo i tæt samarbejde med det nyoprettede ministerium for tilbagevenden og samfund, de foreløbige selvstyreinstitutioner og andre vigtige interesserede parter såsom UNHCR og en række internationale donorer. Kommissionen bistår også i tæt samarbejde med Europarådet Kosovos myndigheder med at *genskabe kulturelle og religiøse mindesmærker*.

7.4. Forbindelser med Beograd

Den Europæiske Union har gjort det klart, at en åben og konstruktiv direkte dialog mellem Beograd og Pristina er den eneste vej frem. Den "direkte dialog" blev indledt i oktober 2003, og det første møde i arbejdsgrupperne for energi og for savnede personer blev holdt i begyndelsen af marts 2004. De efterfølgende voldelige begivenheder satte imidlertid en stopper for denne positive start. Disse møder vil nu blive påbegyndt igen, og EU vil sørge for en person til at varetage formandskabet for arbejdsgruppen for energi.

EU har bestandig ansporet alle samfundene til at deltage fuldt ud i PISG som den bedste metode til at sikre, at der tages hensyn til deres legitime betænkeligheder. Kosovos serbiske ledere kan fremkomme med konstruktive oplysninger om reformen af det lokale selvstyre og om sikkerhed og fri bevægelighed. Desuden skal de spille en positiv rolle i forbindelse med den fornyede dialog og inddragelsen af Beograd i forberedelsen af Kosovos fremtid.

EU har på ny forsikret Beograd, at landets egne integrationsmål ikke vil blive forsinket af løsningen af spørgsmålet om Kosovos status. Faktisk vil et konstruktivt engagement i Kosovo fremme dets egen udvikling hen imod Den Europæiske Union. Både Beograd og Pristina skal udnytte de betydelige muligheder, der kan udledes af det europæiske perspektiv, som de er enige om, til at søge efter muligheder for dialog og samarbejde.

8. KONKLUSIONER

Med denne meddelelse er det Kommissionens hensigt 1) at henlede opmærksomheden på Kosovos særlige situation og særlige behov for at gøre fremskridt som led i stabiliserings- og associeringsprocessen, 2) at afsætte yderligere ressourcer og ekspertise i Kommissionen for at gøre bistanden til imødekommelse af Kosovos udviklings- og reformbehov mere fremadrettet og 3) aktivt at engagere sig i konsultationer på højt plan med de vigtigste internationale aktører med henblik på at skabe en koordineret politisk approach for Kosovo.

Kommissionen agter at bidrage til gennemførelsen af De Forenede Nationers Sikkerhedsråds resolution 1244 ved at støtte PISG, således at de kan forvalte Kosovos offentlige anliggender effektivt og ansvarligt. Desuden vil Kommissionen arbejde tæt sammen med SG/HR og formandskabet, således som Rådet (almindelige anliggender) anmodede om det på mødet den 21.-22. februar. Den vil bestandig – i de relevante organer, hvor statusdrøftelserne finder sted – søge at udvirke, at Kosovos europæiske perspektiv bliver en håndterbar realitet.

For at give EU's engagement i Kosovo fornyede impulser og sikre, at de foranstaltninger, der er beskrevet i denne meddelelse, gennemføres med succes, vil det være nødvendigt at stille passende økonomiske midler til rådighed på EU's budget, ligesom det vil være nødvendigt, at medlemsstaterne øger deres bilaterale indsats. Kommissionen opfordrer FN til at tilslutte sig det aftalte mandat for UNMIK-søjle IV.

Kommissionen vil vedblivende bistå Kosovo med at gøre fremskridt hen imod områdets europæiske mål, forudsat at Kosovos politiske ledere demonstrerer et klart engagement i respekten for de demokratiske principper, menneskerettighederne, beskyttelsen af mindretal, retsstaten, den markedsøkonomiske reform og de værdier, som Den Europæiske Union bygger på.⁵ I sidste ende afgøres Kosovos fremtid af områdets egen befolkning. Den bør gøre alt, hvad den kan, for at sikre gennemførelsen af standarderne, fordi disses virkeliggørelse er en vigtig forhåndsbetingelse for, at dens mål om europæisk integrering kan blive til virkelighed.

⁵ Som udtrykt i de SAP-betingelser, som Rådet (almindelige anliggender) på mødet i april 1997 skitserede for det vestlige Balkan.